



Dato: 3. februar 2006

J.nr.: 16-0296 HS/BIE/BUN/hd/jor

KOPI

Svarskrift

Til

Østre Landsret

I 1. afd.'s sag nr. B-3606-05:

Grundlovskomiteén 2003 vedr. Irak-krigen
v/formand Kai Lemberg

som mandatar for

Johan Mortensen Kirkmand og
Kirsten Elisabeth Kirkmand

mod

Statsminister Anders Fogh Rasmussen

giver jeg møde for sagsøgte, på hvis vegne jeg nedlægger følgende

Påstande

Principalt: **Afvisning**

Subsidiært: **Frifindelse**



Begæring om særskilt behandling af formaliteten

Sagsøgte anmoder om, at landsretten bestemmer, at denne sag foreløbig begrænses til at angå sagsøgtes afvisningspåstand, samt at der træffes særskilt afgørelse herom, jf. retsplejelovens § 253.

Sagsøgtes anbringender i dette svarskrift vedrører derfor alene den nedlagte afvisningspåstand, jf. retsplejelovens § 351, stk. 6.

Såfremt landsretten ikke tager afvisningspåstanden til følge, forbeholder sagsøgte sig i et supplerende processkrift at fremkomme med supplerende anbringender til støtte for frifindelsespåstanden.

Vedrørende kumulation

Sagsøgerne har i stævningen af 22. november 2005 fremsat begæring om, at sagen i medfør af retsplejelovens § 251, stk. 1, kumuleres med Østre Landsrets 1. afd's sag nr. B-3130-05 anlagt af Grundlovskomitéen 2003 vedr. Irak-krigen v/formand Kai Lemberg som mandatar for Asger Baunsbak-Jensen og 23 andre sagsøgere mod statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Selvom sagerne på nuværende tidspunkt fremstår som nært beslægtede, er det efter sagsøgtes opfattelse sandsynligt, at de i løbet af deres forberedelse vil udvikle sig i forskellig retning og reelt komme til at handle om forskellige faktiske og retlige problemstillinger, herunder med hensyn til det særlige spørgsmål om erstatning.

Den første sag vedrører således en problemstilling, som altovervejende er af abstrakt karakter, og som drejer sig om det folkeretlige grundlag for folketingsbeslutning B 118 af 21. marts 2003, der var grundlaget for det danske bidrag til en militær indsats i Irak i perioden fra den 21. marts 2003 til den 2. juni 2003.

I modsætning hertil drejer den anden sag sig om grundlaget for udsendelsen af sagsøgernes søn til Irak i 2005, som var væsensforskellig fra grundlaget for det danske bidrag til en militær indsats i den nævnte periode i 2003. Grundlaget for udsendelsen af sagsøgernes søn til Irak var således ikke folketingsbeslutning B 118 fra 2003, men den senere folketingsbeslutning B 89 af 31. maj 2005, jf. den supplerende sagsfremstilling. Folketingsbeslutning B 89 af 31. maj 2005 er truffet på et helt andet folkeretligt grundlag end



folketingsbeslutning B 118, nemlig FN's Sikkerhedsråds resolution 1546 af 8. juni 2004 og de dertil hørende breve fra den daværende irakiske premierminister Allawi og USA's daværende udenrigsminister Powell til formanden for Sikkerhedsrådet, hvori den daværende irakiske premierminister anmodede om den multinationale sikringsstyrkes fortsatte tilstedeværelse i Irak. Endvidere er grundlovsmæssigheden af folketingsbeslutning B 89 af 31. maj 2005 ikke bestridt af sagsøgerne.

På denne baggrund protesterer sagsøgte mod, at begæringen om kumulation tages til følge.

Under alle omstændigheder bør der efter sagsøgtes opfattelse ikke tages stilling til kumulation af sagerne, før deres forberedelse er væsentlig mere fremskreden, idet det må anses for sandsynligt, at sagerne vil skulle adskilles igen på et senere tidspunkt.

I den forbindelse bemærkes, at der efter sagsøgtes opfattelse ikke er noget til hinder for, at sagerne foreløbig behandles samlet, jf. retsplejelovens § 254.

Supplerende sagsfremstilling

Ligesom sagen anlagt af Grundlovskomiteén 2003 vedr. Irak-krigen på vegne af 24 sagsøgere (B-3130-05) vedrører denne sag for så vidt angår sagsøgernes påstand I spørgsmålet om det juridiske grundlag for magtanvendelse. Med hensyn til grundlaget for Danmarks deltagelse i den multinationale indsats i Irak fra den 20. marts 2003 og frem til i dag henvises derfor til sagsfremstillingen i svarskrift af 13. januar 2006 i sag B-3130-05, side 3-23. Svarskriftet fremlægges som **bilag A** (uden bilag).

Sagsøgernes påstand II vedrører et krav om erstatning i anledning af sagsøgernes søn, premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands, død under et angreb på de danske styrker, som deltager i den multinationale sikringsstyrke i Irak.

På den baggrund følger nedenfor en redegørelse for grundlaget for premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands udsendelse til Irak i august 2005 samt hændelsesforløbet vedrørende angrebet på de danske enheder i Irak den 1. oktober 2005, som forvoldte hans død. Endvidere er der en kort redegørelse for de forsikrings- og erstatningsordninger, som forsvarrets personel, der udsendes til internationale operationer, er omfattet af.



1. Premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands udsendelse til Irak i 2005

Premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand, som blev født den 20. december 1983, startede som sergentelev på Sergentskolen i Sønderborg den 4. august 2003.

Den 30. januar 2004 blev han udnævnt til sergent og startede samme dag som elev på Løjtnantsskolen i Oksbøl. Den 25. juni 2004 blev han udnævnt til løjtnant af reserven og forrettede herefter tjeneste som delingsfører ved Hærens Basisuddannelse og Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse. Den 1. juni 2005 blev han udnævnt til premierløjtnant af reserven.

Premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand underskrev frivilligt den 26. juli 2005 ansættelsesbrev for kontraktansatte officerer (bilag 1 (34)) med henblik på at forrette tjeneste i forbindelse med internationale opgaver i udlandet, jf. pkt. 3 i ansættelsesbrevet og § 2, ad 2) i aftale mellem Forsvarsministeriet og Hovedorganisationen af Officerer i Danmark om løn- og ansættelsesvilkår for kontraktansatte officerer i forsvaret med reserveofficersuddannelse med undtagelse af kadetter og kontraktansatte officerer med pilotuddannelse i hæren og flyvevåbnet. Aftalen fremlægges som **bilag B**.

§ 2, ad 2) i aftalen bestemmer følgende:

"Officerer med reserveofficersuddannelse kan ansættes i følgende tilfælde:

[...]

- 2) I indtil 3 år for at forrette tjeneste ved danske styrker udsendt til løsning af internationale opgaver i udlandet, som elev eller instruktør ved FN-kurser mv. forud for FN-tjeneste og tjeneste ved ikke permanente internationale stabe, som observatører for internationale organisationer eller ved slædepatruljen SIRIUS."*

Det fremgår af ansættelsesbrevet, at ansættelsesforholdets begyndelsestidspunkt var den 1. august 2005, og at premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand blev ansat som delingsfører 2 ved panserinfanterikompagniet ved det danske kontingent, DANCON, hold 6 i Irak, jf. Forsvarsministeriets oversættelse af det angivne funktionsniveau og stillingsbetegnelse i pkt. 3 (**bilag C**). Videre fremgår det, at der var tale om en tidsbegrænset ansættelse frem til den 28. februar 2006.



Premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand underskrev ansættelsesbrevet frivilligt med henblik på at forrette tjeneste i Irak. De – potentielt livsfarlige - risici, der kunne være forbundet med forrettelse af tjeneste i Irak, var velkendte på tidspunktet for Bjarne Olsen Kirkmands underskrivelse af ansættelsesbrevet.

I perioden fra den 1. til den 11. august 2005 gennemførte premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand missionsforberedende uddannelse, hvorefter han den 12. august 2005 blev udsendt til Irak som delingsfører 2 ved panserinfanterikompagniet.

Den 1. oktober 2005 blev premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand dræbt i forbindelse med et angreb på de danske enheder i Irak. En beskrivelse af hændelsesforløbet i forbindelse med angrebet fremgår af Hærens Operative Kommandos notat af 24. november 2005, fremsendt til familien Kirkmand den 25. november 2005. Notatet fremlægges til brug for sagens parter og for landsretten som **bilag D**. Forsvarsministeriet betragter således ikke hermed notatet som offentliggjort.

Det fremgår af notatet, at en dansk patrulje den 1. oktober 2005 kl. 12.20 blev ramt af en vejsidebombe i sydkanten af Al Hartha ved Basra i det sydlige Irak. Formålet med patruljen var dels at indhente oplysninger fra området og dels at kontrollere, at gruppens næstkommanderende havde de fornødne faglige færdigheder for at kunne føre gruppen, når gruppeføreren ikke var tilstede.

Patruljen bestod af to let pansrede køretøjer med 4 soldater i hver. Det bageste køretøj blev ødelagt ved angrebet, mens det forreste køretøj, der kørte ca. 50-70 meter foran, ikke blev ramt. Da besætningen på det forreste køretøj erkendte, at det bageste køretøj var ramt, sad de af og gav førstehjælp til de hårdt sårede soldater i dette køretøj. Herefter evakueredes de sårede med hjælp fra en patrulje fra irakisk politi, som var kommet til stede.

Kl. 12.28 meldte patruljen til Tactical Operations Centre (kommandocentral placeret i den danske lejr), at patruljen var blevet angrebet med en Improvised Explosive Device (IED). Da radioen i det bageste køretøj var ramt, og der ikke blev svaret på opkaldet fra radioen i det forreste køretøj, besluttede føreren at transportere de tilskadekomne til den nærmeste kendte lejr med bistand fra irakisk politi.



Ca. 4-5 kilometer syd for angrebsstedet blev patruljen mødt af den første af to pansrede ambulancer (såkaldte SISU-ambulancer), der under eskorte var blevet sendt til området fra Camp Danevang. De sårede blev overført til de to ambulancer, hvor der blev givet yderligere førstehjælp, og ambulancerne returnerede til Sheiba Logistic Base - den store britiske lejr, hvor den danske lejr er beliggende - efterfulgt af det uskadte køretøj.

Engelske patruljer fra den bataljon, der har Basra by som ansvarsområde, afspærrede området om det ødelagte køretøj og sørgede for bjærgning af køretøjet, som blev transporteret til Basra Air Station for tekniske undersøgelser.

Resultatet af disse tekniske undersøgelser viste tre store indgangshuller samt fund af kobber på køretøjet, hvilket pegede på, at der var tale om en MEFP (Multiple Explosively Formed Projectile), som er et Improvised Explosive Device med tre retningsbestemte ladninger. Det ramte køretøj blev beskadiget ved døren til føreren samt bag afstivningsstolpen og ved bagenden. Ladningen, der ramte ved døren i førersiden, sårede føreren, mens ladningen, der ramte lige bag ved afstivningsstolpen, ramte og dræbte delingsfører premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand. Den tredje ladning ramte en af de bageste stolper på køretøjet og således ikke direkte noget personale.

Efter angrebet på patruljen har bataljonen haft stor opmærksomhed rettet mod indsamling af informationer i lokalområdet med henblik på at skabe et efterretningsbillede af, hvilke grupperinger og enkeltpersoner der stod bag angrebet.

Der er i samarbejde med de britiske enheder gennemført et antal arrestationer. Indtil videre har bataljonen imidlertid ikke kunnet dokumentere en konkret sammenhæng mellem de tilbageholdte og angrebet den 1. oktober 2005. Indsatsen for at opklare angrebet og eftersøgningen af de ansvarlige fortsætter.

Ved brev af 30. oktober 2005 (**bilag E**) rettede sagsøger, Johan Kirkmand, henvendelse til forsvarsminister Søren Gade, idet der var problemer med at få udbetalt erstatning fra premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands forsikringssselskab, fordi hans privattegnede helhedsulykkesforsikring ifølge forsikringssselskabet ikke dækker i den konkrete situation. Johan Kirkmand anmodede på den baggrund forsvarsministeren om hjælp til at dokumentere, at der ikke er krig i Irak, og at hans søns død var forårsaget af en kriminel handling.



Forsvarsminister Søren Gade besvarede henvendelsen ved brev af 6. december 2005 (**bilag F**), hvoraf følgende fremgår vedrørende grundlaget for det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak på tidspunktet for premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands død:

"Jeg kan dernæst oplyse, at grundlaget for det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak på tidspunktet for Bjarkes død er Folketingets beslutning B 89 af 2. juni 2005, som er vedtaget med henvisning til bl.a. Sikkerhedsrådsresolution 1546 af 8. juni 2004 som det folkeretlige grundlag for udsendelsen af det danske bidrag. Resolutionen indeholder således en appel til De Forenede Nationers medlemsstater om at yde et bidrag til sikringsstyrken, herunder med militære styrker, for at imødekomme det irakiske folks behov for stabilitet og sikkerhed, humanitær assistance og genopbygning samt støtte til De Forenede Nationers tilstedeværelse i landet. Det fremgår videre af resolutionen, at tilstedeværelsen af sikringsstyrken tillige er efter anmodning fra den daværende midlertidige irakiske regering. Denne anmodning er bekræftet i forbindelse med regeringsskiftet i Irak efter valget i januar 2005. De danske styrker i Irak er således på tidspunktet for Bjarkes død ikke involveret i væbnet konflikt mod Irak.

Jeg kan endelig oplyse, at den danske bataljon i Irak gennemfører en række operationer i området, hvis formål er at finde frem til de personer, der står bag angrebet, så de kan bringes for en irakisk domstol."

Forsvarsministerens brev var baseret på Udenrigsministeriets vurdering af tilstanden i Irak på tidspunktet for premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands død, jf. e-mail af 22. november 2005 fra Udenrigsministeriet til Forsvarsministeriet (**bilag G**). Folketingsbeslutning B 89 om fortsat dansk bidrag til en multinational sikringsstyrke i Irak, som rettelig blev vedtaget den 31. maj 2005, samt forslaget hertil fremlægges som **bilag H og J**.

2. Forsikrings- og erstatningsforhold for forsvarets personel, som udsendes til internationale operationer

De gældende forsikrings- og erstatningsforhold for forsvarets personel, som udsendes til internationale operationer, herunder i Irak, er beskrevet i Forsvarsministeriets notat af 9. december 2005 (**bilag K**).



I medfør af § 1 i bekendtgørelse nr. 129 af 28. februar 2005 om forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning er forsvarets personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, og som omkommer under eller som følge af tjenesten, omfattet af forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning.

Der ydes i medfør af bekendtgørelsens § 4, nr. 2, erstatning til boet efter en person, der ikke var forsørger. Erstatningen udgør for finansåret 2005 kr. 522.000,-, jf. § 5, stk. 1, nr. 2.

Der er på dette grundlag den 23. december 2005 udbetalt kr. 522.000,- i erstatning til premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands bo.

Det bemærkes, at Reserveofficersforeningen i Danmark, som premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand var medlem af fra den 27. januar 2004, ikke har tegnet en forsikring, der dækker det pågældende tjenesteforhold.

Premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand var i forbindelse med tegning af kontrakt som løjtnant af reserven registreret ved Hovedorganisationen af Officerer i Danmark. Han var ikke medlem af organisationen, idet han aldrig havde betalt kontingent hertil. Han var således ikke omfattet af foreningens forsikringsordninger.

Forsvarets personel, som udsendes til internationale operationer, er udover forsvarets særlige forsikringsordninger omfattet af arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven, jf. side 2 i notatet.

Sagsøgerne opfordres (A) til at oplyse, om Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse om erstatning efter arbejdsskadesikringslovens regler.

Det bemærkes, at sagsøgerne ikke forud for anlæggelse af sagen har fremsat krav om erstatning efter erstatningsansvarsloven over for de relevante myndigheder.

Anbringender

Sagsøgerne knytter ingen bemærkninger til spørgsmålet om deres søgsmålskompetence i stævningen.



Til støtte for afvisningspåstanden for så vidt angår sagsøgers påstand I gøres det gældende, at sagsøgerne ikke har en konkret, individuel og aktuel interesse i at få denne påstand påkendt af domstolene. De har dermed ikke den fornødne retlige interesse i søgsmålet, som kræves efter retspraksis.

Det gøres gældende, at de betingelser, der må kræves for at fravige den almindelige retspraksis, heller ikke er opfyldt.

Den ledende dom om retlig interesse i sager, hvor der ikke er en klar, umiddelbar retlig interesse, er Højesterets dom i Maastricht-sagen, jf. UfR 1996, side 1300.

Maastricht-sagen drejede sig om, hvorvidt loven om Danmarks tiltrædelse af Traktaten om Den Europæiske Union var i overensstemmelse med grundlovens § 20, hvorefter der kun kan ske overladelse af suverænitæt til internationale organisationer i "nærmere bestemt omfang".

Højesteret udtalte følgende vedrørende sagsøgernes retlige interesse:

"Appellanterne gør til støtte for deres påstande gældende, at den suverænitetsafgivelse, som fandt sted ved Danmarks tiltrædelse af Traktaten om Den Europæiske Union, jf. § 4, nr. 12, i lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber som indføjet ved lov nr. 281 af 28. april 1993, ikke kunne gennemføres i medfør af Grundlovens § 20, men alene ved en grundlovsændring i medfør af Grundlovens § 88. Efter appellanternes opfattelse var der ikke tale om en suverænitetsafgivelse "i nærmere bestemt omfang" som krævet efter Grundlovens § 20.

Ved afgørelsen af, om appellanterne bør have adgang til at få dette spørgsmål prøvet ved domstolene, må der lægges vægt på, at tiltrædelsen af Traktaten om Den Europæiske Union indebærer overførsel af lovgivningskompetence inden for en række almene og væsentlige livsområder og derfor i sig selv er af indgribende betydning for den danske befolkning i almindelighed. Herved adskiller denne sag sig fra sædvanlige sager om prøvelse af loves overensstemmelse med Grundloven. På grund af tiltrædelseslovens generelle og indgribende betydning har appellanterne en væsentlig interesse i at få deres påstande prøvet. Højesteret finder, at der under disse omstændigheder ikke er tilstrækkeligt grundlag for - som sket ved Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1973 side 694 - yderligere at betinge ad-



gangen til domstolsprøvelse af, at appellanterne kan påvise, at der i medfør af Traktaten om Den Europæiske Union er udstedt retsakter, som konkret og aktuelt berører deres forhold. Der er herved tillige lagt vægt på, at et krav herom ikke ville være egnet til at sikre en bedre oplysning af det spørgsmål om grænserne for anvendelsen af Grundlovens § 20, som appellanterne har rejst."

Højesteret fastlagde hermed en ganske snæver undtagelse til kravet om, at sagsøger skal have en konkret og aktuell retlig interesse i søgsmålet.

Domstolene har i efterfølgende domme fastholdt kravet om en aktuell og konkret interesse i prøvelse af en lovbestemmelses eller en regeringsbeslutnings grundlovsmæssighed for at realitetsbehandle et spørgsmål herom.

Til illustration heraf henviser jeg til Højesterets dom i Schengen-sagen (UFR 2001, side 2065).

I denne dom afviste såvel landsretten som Højesterets flertal, at Foreningen Grundlovsværn 2000 som mandatar for 12 privatpersoner havde den nødvendige retlige interesse i at få domstolenes stillingtagen til, om loven om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen var i strid med grundloven.

Til støtte for, at der forelå den fornødne retlige interesse, påberåbte sagsøgerne sig, at Schengen-konventionen bl.a. indeholder bestemmelser om, at en kontraherende stats politi, f.eks. tysk politi, under visse omstændigheder som led i efterforskningen af en kriminalsag kan foretage observation i hele Danmark og forfølgelse på dansk område i en afstand af op til 25 km fra grænsen.

Højesterets flertal udtalte følgende:

"Vi finder, at reglerne i Schengen-konventionen ikke indebærer overførsel af myndighedsbeføjelser inden for en række almene og væsentlige livsområder og ikke i sig selv er af indgribende betydning for den danske befolkning i almindelighed. Appellanterne har således ikke som følge heraf en væsentlig interesse i at få prøvet deres påstande om, at tiltrædelsesloven er i strid med grundloven. Som anført af landsretten kan heller ikke andre forhold, herunder appellanternes tilhørsforhold til



områderne nær grænsen til Tyskland eller Sverige, begrundede, at appellanterne har fornøden retlig interesse i at få deres påstande prøvet."

Højesterets mindretal fandt, at Schengen-konventionen indebar overførsel af myndighedsbeføjelser af indgribende betydning for den danske befolkning i almindelighed, ligesom det fandt, at det rejste spørgsmål lige så godt kunne prøves under den allerede anlagte sag som under en sag anlagt af en person, som var direkte berørt af den pågældende overførsel af myndighedskompetence. Dette synspunkt blev som nævnt forkastet af Højesterets flertal i den konkrete sag.

Schengen-sagen illustrerer, at Maastricht-kriteriet alene finder anvendelse i tilfælde, hvor der ved en traktat sker en overførsel af myndighedsbeføjelser over et meget bredt anvendelsesområde til en international organisation.

Det blev endvidere i Schengen-sagen gjort gældende af sagsøgerne, men forkastet af landsretten, at selve det forhold, at sagsøgerne er en del af "den grundlovgivende myndighed" efter grundlovens § 88, skulle give dem søgsmålsbeføjelse.

Endvidere henviser jeg til Højesterets dom i sagen om valglovens forhold til grundloven (UfR 2000, side 669) og Højesterets kendelse i sagen om Folkebevægelsen mod EU (UfR 2002, side 418).

Til støtte for, at sagsøgerne ikke opfylder betingelserne for at fravige almindelig retspraksis med hensyn til retlig interesse, således som disse er formuleret i Maastricht-sagen, gøres følgende gældende:

For det første indebærer sagsøgernes påstande ikke som i Maastricht-sagen en stillingtagen til spørgsmål af så generel og indgribende betydning for befolkningen i almindelighed, at der er anledning til at slække på kravet om retlig interesse.

Danmarks deltagelse i den multinationale indsats har ikke den for søgsmålskompetence fornødne generelle og indgribende betydning for den danske befolkning i almindelighed. Derudover er der heller ikke andre forhold, der taler for, at sagsøgerne skulle være konkret og aktuelt berørt af dansk deltagelse i den multinationale indsats i Irak i 2003. Det forhold, at sagsøgernes søn har været udsendt som premierløjtnant til Irak i 2005 som



led i det danske bidrag til den multinationale indsats og i den forbindelse er afgået ved døden, ændrer intet herved.

Danmark har sammen med en række andre lande - der enten deltog i den militære indsats eller gav politisk opbakning - på baggrund af FN's Sikkerhedsråds resolutioner herom været med til at tilvejebringe fred og stabilitet i Irak. Det erindres, at de danske styrker, der var udsendt til Irak, bestod af dels fastansat, dels kontraktansat personel, som således var taget af sted i overensstemmelse med deres kontraktretlige forpligtelser.

Endvidere er det centralt, at Danmark alene deltog fra den 21. marts til den 2. juni 2003 i den koalition af lande, der med anvendelse af militære magtmidler gennemtvang irakisk efterlevelse af landets nedrustningsforpligtelser i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolutioner.

Danmark deltog i den multinationale sikringsstyrke på grundlag af folketingsbeslutning B 165 af 15. maj 2003 og FN's Sikkerhedsråds resolution 1483 af 22. maj 2003.

Det danske bidrag til den multinationale sikringsstyrke har endvidere siden juni 2004 befundet sig i Irak efter anmodning fra den irakiske regering, jf. folketingsbeslutning B 213 af 2. juni 2004. Det retsgrundlag, som sagsøgerne ønsker en domstolsprøvelse af, er dermed ikke længere gældende, men har alene historisk interesse. Sagsøgerne har således heller ikke en aktuel interesse i at få en prøvelse af påstand I.

I den forbindelse bemærkes, at selv hvis sagsøgerne fik medhold i deres påstand om, at Danmarks deltagelse i den multinationale indsats i 2003 var grundlovsstridig, ville det ikke ændre retsstillingen mellem sagsøgerne og sagsøgte, fordi der er tale om et afsluttet forhold, idet folketingsbeslutning B 118 af 21. marts 2003, som det fremgår oven for side 2, siden er afløst af flere folketingsbeslutninger, herunder B 89 af 31. maj 2005. Hertil kommer, at sagen i relation til afvejningen af retlig interesse kun har perifer betydning, jf. Højesterets dom gengivet i UfR 2000, side 669. Også herved adskiller denne sag sig fra Maastricht-sagen, som vedrørte et bestående EU-medlemskab.

For det andet vedrører denne sag ikke, som det var tilfældet i Maastricht-sagen og Schengen-sagen, overførsel af lovgivnings- eller myndighedskompetence.



Sagen drejer sig derimod om regeringens anvendelse af prærogativet i grundlovens § 19 til at handle på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender efter de procedureregler, der er indeholdt i § 19, stk. 2.

Hertil kommer, at de danske styrker, der deltog i den multinationale indsats i Irak i 2003, som redegjort for i sagsfremstillingen under pkt. V i svarskriftet i sag B-3130-05 (bilag A til nærværende svarskrift) var udsendt under fuld dansk kommando.

Da der således ikke er tale om en situation, der er sammenlignelig med den situation, der forelå i Maastricht-sagen, er der ikke grundlag for at fravige det sædvanlige udgangspunkt om, at sagsøgerne skal have en konkret og aktuel interesse i en prøvelse af de nedlagte påstande.

Med hensyn til sagsøgernes konkrete, individuelle og aktuelle interesse i søgsmålet gøres følgende gældende:

For det første angår folketingsbeslutningen af 21. marts 2003 ikke på nogen direkte måde sagsøgernes retstilling eller livsforhold som enkeltpersoner. Dermed er sagsøgerne ikke konkret og individuelt berørt af folketingsbeslutningen.

For det andet deltog sagsøgernes søn, premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand, i de danske styrker i den multinationale indsats i Irak på grundlag af en kontrakt, som han frivilligt havde indgået med det danske forsvar, med det specifikke formål at blive udsendt til Irak, jf. ovenfor under den supplerende sagsfremstilling, pkt. 1.

Da premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand endvidere ved indgåelse af den frivillige aftale var myndig, havde sagsøgerne ikke mulighed for retligt at øve indflydelse på hans beslutning om udsendelse til Irak.

For det tredje er der ikke årsagssammenhæng mellem det forhold, at regeringen i 2003 med Folketingets samtykke besluttede, at Danmark skulle deltage i den multinationale indsats i Irak og det forhold, at sagsøgernes søn under patrulje i Irak i forbindelse med dansk deltagelse i den multinationale sikringsstyrke på grundlag af en anden folketingsbeslutning, nemlig B 89 af 31. maj 2005 blev dræbt af en vejsidebombe.



Til støtte for afvisningspåstanden over for påstand II gøres det i første række gældende, at stævningen bygger på en fundamental vildfarelse med hensyn til det faktiske og retlige grundlag for premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands udsendelse til Irak, der ikke var folketingsbeslutning B 118 af 21. marts 2003 men folketingsbeslutning B 89 af 31. maj 2005, jf. ovenfor i relation til kumulation. Stævningen indeholder på dette punkt således ikke en sådan udførlig fremstilling af de faktiske omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, at stævningen kan anses for fyldestgørende, jf. retsplejelovens § 348, stk. 2, nr. 4. Stævningen er uegnet til at danne grundlag for sagens behandling, jf. § 349, og bør afvises, hvis sagsøger ikke afhjælper manglen, jf. § 349, stk. 2.

Hertil kommer, at mens der ikke gøres indsigelse imod, at stævningens påstand I er rettet mod statsminister Anders Fogh Rasmussen, er statsministeren ikke rette sagsøgte i forhold til påstand II.

Hvis sagsøgerne ønsker domstolenes stillingtagen til, om de er berettiget til godtgørelse i medfør af enten erstatningsansvarslovens § 3 eller § 26 a, må de anlægge sag mod premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands arbejdsgiver, dvs. Forsvarsministeriet, og under sagen gøre gældende, at de konkrete omstændigheder i forbindelse med premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands udsendelse på patrulje i Al Harta den 1. oktober 2005 indebærer, at Forsvarsministeriet har handlet groft uagtsomt. Sagsøgerne må i den forbindelse naturligvis forholde sig til berettigelsen af deres krav i lyset af, at der som nævnt ovenfor er udbetalt kr. 522.000,- til boet efter premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmand.

Således som stævningen er udformet, er der intet anført, der kan belyse, at premierløjtnant Bjarke Olsen Kirkmands arbejdsgiver har handlet groft uagtsomt. Også på dette punkt er stævningen således uegnet til at danne grundlag for en seriøs behandling af sagen.

Endelig gøres det gældende, at sagsøgerne ikke kan omgå gældende rets krav til en aktuel og konkret retlig interesse i relation til påstand I ved blot at nedlægge en betalingspåstand (påstand II) støttet af anbringender, der i realiteten vedrører lovligheden af folketingsbeslutningen af 20. marts 2003, der er uden betydning for premierløjtnant Bjarke Kirkmands udsendelse til Irak.



Processuelle meddelelser

til sagsøgte kan stiles til Kammeradvokaten, Vimmelskaftet 47, 1161 København K (j.nr. 16-0296 BIE/BUN/jor).

Momsregistrering

Sagsøgte er ikke momsregistreret.

Dokumenter,

som påberåbes:

- Bilag A: Svarkrift af 13. januar 2006 i Østre Landsrets 1. afdelings sag nr. B-3130-05
- Bilag B: Aftale mellem Forsvarsministeriet og Hovedorganisationen af Officerer i Danmark af 6. marts 2000 om løn- og ansættelsesvilkår for kontraktansatte officerer i forsvaret med reserveofficersuddannelse med undtagelse af kadetter og kontraktansatte officerer med pilotuddannelse i hæren og flyvevåbnet
- Bilag C: Oversigt udarbejdet af Forsvarsministeriet over forkortelser anvendt i ansættelsesbrev af 26. juli 2005 (bilag 1 (34))
- Bilag D: Notat af 24. november 2005 fra Hærens Operative Kommando til familien Kirkmand
- Bilag E: Johan Kirkmands brev af 30. oktober 2005 til forsvarsminister Søren Gade
- Bilag F: Forsvarsminister Søren Gades brev af 6. december 2005 til Johan Kirkmand
- Bilag G: Udenrigsministeriets e-mail af 22. november 2005 til Forsvarsministeriet
- Bilag H: Folketingsbeslutning B 89 af 31. maj 2005 om fortsat dansk bidrag til en multinational sikringsstyrke i Irak
- Bilag J: Forslag til folketingsbeslutning B 89



Bilag K: Forsvarsministeriets notat af 9. december 2005 vedrørende forsikrings- og erstatningsforhold for udsendt personel

København, den 3. februar 2006

Kammeradvokaten

v/Peter Biering

Advokat